

2e Bestuursrapportage 2023

26-01-2024

Per 15 september is daarom een gereguleerde instroom ingevoerd bij die aanbieders die hun lumpsum voor 2023 uitgenut hebben. Daarmee is de balans gezocht tussen enerzijds de kostenstijging temperen en anderzijds de meest kwetsbare gezinnen hulp te kunnen bieden. We blijven voldoen aan de wettelijke taak van de gemeente om jeugdhulp te bieden, want de zorg blijft toegankelijk voor jeugdigen die het meest kwetsbaar zijn, in crisis of onveiligheid zitten of vanuit een gerechtelijke maatregel zorg nodig hebben.

2.1.2.2 Perspectief

De toegang tot hulp op basis van de Jeugdwet is ruim geformuleerd. Er kan geen eigen bijdrage gevraagd worden en er zit geen beperking aan de behandelduur. Dat betekent dat de gemeente verplicht is om zorg voor jeugdigen toe te kennen die dat nodig hebben. De gemeenten kan de instroom van nieuwe cliënten dus niet volledig stoppen, maar wel tot op zekere hoogte (bij-)sturen. Waarbij gemeenten een (zeer) beperkte invloed hebben op belangrijke verwijzers (huisartsen en jeugdbescherming) die circa 50% van de verwijzingen doen. Daarbij lopen kleinere gemeenten verhoudingsgewijs meer risico, omdat een enkel duur traject grote invloed kan hebben op het totaal van de kosten van de Jeugdzorg. Instroom van dit type cliënt kunnen we niet voorzien, noch uitsluiten, en juist bij deze cliënten is intensieve hulp vaak dringend en zonder uitstel nodig.

Voor de langere termijn moet gekeken worden naar de financiële haalbaarheid van verschillende scenario's, waaronder continuering van het huidige beleid in 2024 waarbij alle doorverwijzingen voor jeugdhulp vanuit de professionele verwijzers (gemeente, huisartsen en jeugdbescherming) worden gehonoreerd. Ook kunnen we leren van de gereguleerde instroom die vanaf 15 september wordt ingevoerd tot eind 2023. Dit is een nieuwe werkwijze waarvan pas achteraf inzicht is in de financiële gevolgen. Op basis van de jaarrekening 2023 zal in de eerste helft van 2024 het effect hiervan worden geevalueerd. Natuurlijk zijn er in de uitvoering altijd onzekere factoren; als kleine gemeente lopen we in verhouding meer risico omdat enkele dure trajecten direct een grote wissel trekken op de totale kosten van de jeugdhulp. Deze trajecten zijn helaas niet altijd te voorzien en kunnen we niet voorkomen, aangezien juist bij die cliënten intensieve hulp vaak dringend en noodzakelijk is.

Het (toekomstig) beschikbare financiële kader is ook leidend om te bepalen of deze maatregel gecontinueerd moet worden in 2024 of pas op een bepaald moment weer ingevoerd moet worden. Als het financiële perspectief daar aanleiding voor geeft werken we de maatschappelijke en financiële effecten van verschillende scenario's uit en leggen we die aan u voor. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de inzichten uit het dashboard specialistische jeugdhulp, één van de opbrengsten van het programma Datagedreven Sturing.

Landelijke hervorming jeugdhulp

In juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd definitief vastgesteld, dat is een pakket aan afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er wordt structureel geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Dit is nodig om weer beweging in het stelsel te krijgen. De komende maanden start de implementatie van de Hervormingsagenda met het inventariseren van de 'robuustheid' van de regio's en het maken van startfoto's. Op basis hiervan wordt richting gegeven aan intensivering van regionale samenwerking.

Tegelijkertijd zit er ook een bezuinigingsopdracht in de Hervormingsagenda. In lijn met deze ontwikkelingen zetten we extra in op kostenbeheersing en de ontwikkeling van de wijkteamfunctie 2.0. In aanvulling op de reeds ingevoerde gereguleerde instroom onderzoeken we de mogelijkheden voor:

- bevorderen van uitstroom, bijvoorbeeld door op tijd te onderzoeken of doorstroom naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ) mogelijk is, te kijken of 18+'ers naar de Wmo of volwassenen GGZ (voor kinderen die daarvoor in aanmerking komen) kunnen en het onderzoeken van mogelijkheden voor uitstroom bij duurdere zorgvormen zoals verblijf in een instelling. Met behulp van het dashboard analyseren we de uitstroom per zorgaanbieder en identificeren we potentiële WLZ cliënten.
- intensiever (strategisch) contractmanagement dat gebruik maakt van de nieuwe inzichten uit het dashboard over trends/ontwikkelingen en het vergroten van het kostenbewustzijn bij verwijzers en aanbieders. Zo kunnen we nu met behulp van het nieuwe dashboard de 'top 10 duurste cliënten' in beeld brengen om samenhang, passendheid en effectiviteit van geleverde hulp te onderzoeken; ook willen we een analyse maken van de Individuele Betaalovereenkomsten (IBO's) en van de nieuwe cliënten die zijn overgekomen in het kader van het Woonplaatsbeginsel in beeld brengen om een actueel beeld te hebben van welke zorg zij ontvangen en of er eventueel alternatieven zijn voor de dure verblijfsvormen waar zij meestal inzitten;
- daarnaast willen we nog meer inzetten op 'normalisering' en de-medicaliseren van de jeugdzorg; dit laatste vraagt om een cultuuromslag en een gesprek met alle betrokkenen (inclusief ouders) over prestatienormen, verwachtingen en complexiteit van de maatschappij.

Een multidisciplinair actieteam van de DUO-gemeenten werkt deze sturingsmogelijkheden uit in een concreet plan van aanpak, met als doel een betere balans tussen in- en uitstroom, het voorkomen van inzet van jeugdhulp en beheersing van de zorgkosten.

2.1.3 Algemeen maatschappelijke voorzieningen

2.1.3.1 Programma Datagedreven Werken

Binnen het programma "Datagedreven Werken binnen het Sociaal Domein" zetten we in op het gebruik van data-analyses tijdens de dagelijkse werkzaamheden. Het stelt de gemeente beter in staat om te anticiperen op de toekomstige situaties en bij te sturen in plaats van te reageren op wat is geweest. Als we spreken over data dan gaat het over informatie zoals gegevens uit eigen applicaties, kwalitatieve data, cliënt tevredenheidsonderzoek, (wetenschappelijk) onderzoek en praktijkervaringen/-onderzoek. 2023 staat in het teken van de ontwikkelingen en het gebruik van dashboards als middel om (beter) te kunnen sturen op adequate inzet van zorg en in toenemende mate voorspelbaarheid en grip op kosten te krijgen. Het 'Dashboard Jeugd' is eerder dit jaar live gegaan. In multidisciplinair verband wordt beschikbare data gebruikt om betrouwbaar te prognostiseren en adequaat (bij) te sturen. Daarbij richten we ons op zowel de kosten als kwaliteit en passende zorg, waarbij normaliseren een belangrijk uitgangspunt is. Het Dashboard Jeugd helpt ons steeds beter te sturen en ontwikkelingen te verklaren.

2.1.4 Werk, inkomen en participatie

2.1.4.1 Wet sociale werkvoorziening en Beschut Werk (structureel)

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2023. De onderverdeling van de loon- en prijsbijstelling betreft de taken Wsw (Wet sociale werkvoorziening) en beschut werk. Daarnaast is de verdeling over gemeenten geactualiseerd als gevolg van de aantallen binnen Wsw (mede in relatie tot blijfkansen) en beschut werk.